

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Samfunnets behov for klimakunnskap

Heidi Sørensen,
statssekretær

NORKLIMA forskerkonferanse
Bergen 19. oktober 2009

Foto: Marianne Gjerv

Jeg er glad for denne anledningen til å komme hit på
NORKLIMA forskerkonferanse.

Klimaendringer

I Arktis smelter isen og de store økosystemene er truet. Vi, som polarnasjon, har vært opptatte av å fortelle dette til verdens ledere før klimaforhandlingene spisser seg til i København om noen uker.

I andre deler av verden ser vi ødeleggende ekstremvær, branner, tørke, flom og andre naturhendelser med klima som fellesnevner.

Temperaturøkningen må begrenses til 2° C

3

Norge jobber for at en ny global klimaavtale skal ta utgangspunkt i mål om å begrense gjennomsnittlige temperaturøkningen med 2 grader celsius ift førindustrielt nivå (som i seg selv er alvorlig).

Positive signaler fra G-8 møtet tidligere i sommer gir grunn til optimisme.

Lederne i verdens viktigste land, både industriland og utviklingsland, anerkjenner nå vitenskapens anbefaling om å begrense den globale oppvarmingen til 2 grader.

G8-landene vil kutte CO₂-utslippene med 80 prosent innen 2050, men ble ikke enige om mer kortsiktige, bindende mål.

Kunnskapsbasert politikk

Det er mange i denne salen som er utålmodige – og det med god grunn.

Det har tatt for lang tid for verdens ledere og andre å forstå alvoret i klimautfordringen.

Men dette har nå snudd, noe som gir grunn til optimisme.

Klimapanelet og FNs klimarapporter er grunnlaget for at klima nå er på toppen av den globale politiske agenda.

FNs klimapanel, med viktige bidrag fra norske fagmiljøer, skal ha ros for sin innsats så langt.

På bildet ser dere Pachauri og statsminister Jens Stoltenberg åpner utstillingen Klima X på Teknisk museum i Oslo.

Klima- og energiforskning i Norge

Klimaforliket:
+ 70 mill. kr i RNB 2008
+ 300 mill. kr i statsbudsjettet for 2009
+ 600 mill. kr i statsbudsjettet for 2010

De offentlige bidragene relatert til forskningen på nye fornybare energikilder, skal innen 2010 minst være på nivå med tilsvarende offentlige bidrag til petroleumsforskningen.

5

Foto: Bent Are Ivsersen ©Samfoto

Hovedmålet i klimapolitikken er å kutte utslipp, utslipp som i hovedsak er knyttet til bruken av energi.

Energipolitikken må derfor legges om, fossil energibruk må enten erstattes med fornybar, eller renses.

Forskningen skal støtte oppunder dette målet, det satses tungt på fornybar energi og CO2 håndtering som er økt med 600 millioner kroner siden 2007.

Men vi holder fast på opptrappingsplanen fra klimaforliket, i første omgang 50 millioner friske kroner til klimaforskning i 2010.

Is og klima

Den 11. oktober skrev den demokratiske senatoren John Kerry og den republikanske senatoren Lindsey Graham en artikkel sammen i The New York Times med følgende tittel: "Yes we can (Pass the Climate Change Legislation)".

I et tidligere intervju har republikaneren Graham gitt uttrykk for at besøkene til «kalde steder som ikke er så kalde som de pleide å være» har overbevist ham om at «for mye karbon for en så lang periode er nødt til å ha en effekt. Jeg er kommet til den konklusjonen at den har det.»

En av de kalde stedene Graham besøkte var Svalbard, sammen med en tidligere norsk miljøvernministeren i 2004.

På bildet ser dere FNs generalsekretær Ban Ki-moon sammen med miljøvernminister Erik Solheim på Svalbard i år, da de også besøkte iskanten 80 grader nord.

Senter for klima og miljø i Tromsø

Som ledd i Regjeringens nordområdesatsning, skal det lages et nytt Senter for klima og miljø i Tromsø. Dette skal bygge på eksisterende fagmiljøer og samle og fokusere innsatsen.

Senteret er nå i støpeskjeen og er planlagt åpnet i 2010.

Norsk Polarinstituttets senter ICE (Ice, Climate & Ecosystems) ble åpnet 17. mars 2009, som dere kan se på bildet. Dette er et nasjonalt kompetansesenter for is- og klimaforskning og miljøovervåking av polarområdene. Det er store forventninger til senteret, som skal bidra til å synliggjøre konsekvensene av klimaendringene i Arktis.

Nytt senter for klimaforskning i Bergen

[Animert bilde av Jansen]

Det er liten tvil om at det kommer mye god klimaforskning fra Bergen, her illustrert ved Eystein Jansen ved Bjerknessenteret.

For å styrke dette arbeidet ytterligere, vil Regjeringen etablere et senter for klimaforskning i Bergen, med statlige bidrag på 20 millioner kroner årlig. Senteret skal bygge videre på Bjerknessenteret. I tillegg skal Unifob, Nansensenteret og Havforskningsinstituttet være sentrale samarbeidsaktører.

Det stilles stadig høyere krav til **kvalitet** i forskningen.

Norge må finne sine nisjer og forskningen må **spisses** på tema der våre naturlige fortrinn kan gi grobunn for sterke fagmiljøer.

Så må forskningen rettes **internasjonalt**, slik at den også

Klimakur2020

9

Fotos: Marianne Gjerv

Klimakur2020 legger fram sin rapport i februar,

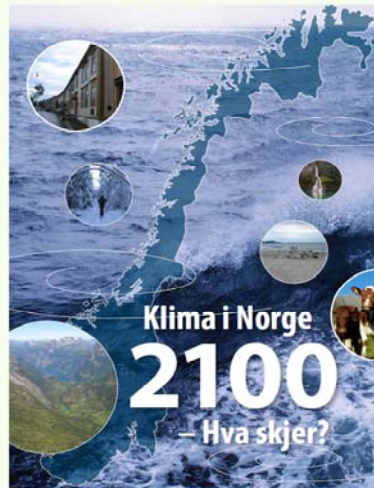
Den skal vi bruke som grunnlag for en ny klimamelding til stortinget om et års tid

Bak klimakur2020 er det en bredt sammensatt gruppe ledet av det nye klimadirektoratet (tidligere SFT), med deltakelse fra Norges vassdrags- og energidirektorat, vegmyndighetene, Oljedirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Vi vet allerede at nye store grep må på plass for at vi skal nå målene våre. Vi er helt avhengig av ny teknologi og nye måter å gjøre ting på.

Mer enn noen gang er politikerne avhengige av forskernes kreativitet og kunnskap for å stake ut nye veier.

Klimatilpasning

NOU Klimatilpasning

10

Kilde: Klimatilpasning Norge

Klima i Norge 2100 – Hva skjer? Dette er navnet på en rapport nylig lansert fra et offentlig utvalg som utreder samfunnets sårbarhet og tilpasning til klimaendringene. Rapporten viser at vi må vente store endringer i Norge i dette århundret.

Utvalget, som ledes av fylkesmannen i Sogn og Fjordane, leverer en offentlig utredning om et år.

I mellomtiden har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap fått et spesielt ansvar for å samordne myndighetenes innsats. Blant annet har de utviklet en nettportal som samler opp og presenterer erfaringene fra praktisk tilpasning i kommunene, **klimatilpasning.no**.

På bildet ser vi nettportalen Klimatilpasning, der man for eksempel kan gå inn på Nordland fylke og lese om varmere vann og bekymring for skreien.

Nye behov for kunnskap - havforsuring

Stadig nye rapporter forteller oss om alvoret, at vi må forberede oss på fire eller seks grader global oppvarming, snarere enn to.

Mer enn noen gang er det behov for forskere som kan studere hva dette vil innebære. Det er et voldsomt behov, vi får aldri nok kunnskap.

Verden står foran endringer mennesker aldri har sett maken til, kan ikke sammenliknes med noe, trolig massive utryddelser og tap av mangfold i naturen. En jobb som haster er å samle kunnskap om verden slik den er i dag, før det går tapt.

Soria Moria II

Regjeringen har som langsiktig mål at hvert menneske på jorda skal tildeles samme rett til å slippe ut klimagasser.

12

Foto: Sysselemanden på Svalbard

Soria Moria II slår fast følgende:

Regjeringen har som langsiktig mål at hvert menneske på jorda skal tildeles samme rett til å slippe ut klimagasser.

Vi er avhengige av både Kina og USA for å få en avtale i København. USA og Kina står hver for rundt 20 prosent av verdens utslipp av drivhusgasser fra kull, olje og gass.

USA arbeider nå hardt for å få vedtatt sin klima- og energipakke (the Markey-Waxman bill). Senatet skal behandle lovforslaget i høst. Dersom loven ikke går gjennom senatet, vil USA sannsynligvis få problemer med å forplikte seg til et kvantitativt mål for utslippsreduksjoner i København.

USAs president Barack Obama gjentok tirsdag sin sterke støtte til en ny klimaavtale i København.

Han fikk langt på vei følge av Kinas president, Hu Jintao, som også varslet kutt i økningen i CO₂-utslipp.

I tillegg gjentok den japanske statsminister Yukio Hatomaya landets ambisjon om å kutte 25 prosent i CO₂-utslipp innen 2020.

Disse signalene er positive i forhold til å få en avtale i København, men det store problemet, forholdet mellom rike og fattige land og hvem som skal betale for klimakuttene, er ikke løst

Alle må bidra i København

Å løse klimakrisen krever et globalt løft der alle bidrar. I Soria Moria II har vi sagt at vi øker våre ambisjoner om å kutte opp til 40 prosent innen 2020, om det kan bidra til at vi kan få på plass en global avtale.

Uten FNs klimapanel hadde vi ikke visst at vi hadde en klimakrise. Uten framtidens klimaforskere finner vi ikke veien ut av krisen, som kan veilede oss i overgangen til lavutslippssamfunnet.

Vi har alt vi
trenger, kanskje
med unntak av
politisk vilje...

...men politisk
vilje er en
fornybar
ressurs.

Al Gore,
Nobelprisvinner

